

GLEDALIŠKA KRITIKA

Novi okus slovenske dramatike

Maja Sorli: Tega okusa še niste poskusili, krstna uprizoritev, **SLG** Celje, ogled premiere 19. maja

Petra Vidali

Drama Maje Šorli Tega okusa še niste poskusili je leta 2021 prejela Grumovo nagrado, nagrado za najboljše dramsko besedilo, ki je prispelo na razpis Tedna slovenske drame.

V ameriškem okolju imajo literarna dela, ki se dogajajo v univerzitetnem okolju, svoj predalček ali so celo svoj žanr. Pri nas jih za kaj takega nimamo dovolj. Maja Šorli je z nagrajeno dramo pogumno zakorakala na ta posvečen teritorij. Fakulteta za humanistiko in protislovje ima v nazivu že pridevnik praktično ("... za praktično humanistiko ..."), se pravi, da je služenje že vpisano v njen temelj, še vedno pa je del javnega šolstva. Zdaj ji grozi ukinitve oziroma privatizacija in komercializacija, privatna Univerza Ivana Cankarja (pa ravno njega!) bo pobrala najbolj dobičkonosne programe. Študentje, predvsem študentke pravzaprav, proti temu protestirajo, zavzemajo se za izobraževanje kot temeljno, vsem dostopno pravico. Pri tem jih zagovarja in spodbuja uspešna, aktivna in aktivistična profesorica. Dokler je ne obtožijo spolnega nadlegovanja, in sicer naj bi bila nadlegovala študentko.

Tem prav gotovo aktualnim poudarkom iz sfere javnega (na meji privatnega) doda avtorica še zasebno partnersko zgodbo druge predavateljice, vse pa se, grobo rečeno, zaključí s privatnim hepiendom in javno tragedijo.

Zdi se, da sta film in televizija v zadnjem obdobju dokazala, da je mogoče narediti "napeto dramo" tudi v sivih delovnih prostorih, v katerih ljudje samo sedijo in govorijo. Po finančnem zlomu leta 2008 so filmi začeli prikazovati malverzacije med štirimi stenami investicijskih skladov, bank in borz. Ali pa je bilo, na primer v

oskarjevskem V žarišču, osrednje dogajanje kar v monokromatski sejni sobi časopisa ... Televizijske serije pa so sploh še pospešile tempo in zakodirale načine gledanja takšnih zgodb. Nič ni, skratka, vnaprej nemediagenično, niti sejna soba na fakulteti ali kabinet dekanke torej.

Režiserka Nina Šorak je s primernimi prispevki vseh drugih ustvarjalcev uprizoritve naredila vse, da bi drama Tega okusa še niste poskusili polno zaživela na odru. Scenografija je poligon za simultanko, ob javni (sejna soba fakultete) in zasebni sferi (stanovanje protagonistke) je še vmesni teren, mesto srečanj, čakanj, zastojev, pospeškov, poživitvev - teritorij okoli avtomata za tople napitke. Fokusno osvetljevanje, prehajanje, prepoznavno glasbeno označevanje, vse je naravnano tako, da bi se moralo iziti. Igralke in igralci pri tem prispevajo po svojih močeh, nekaj kreacij je dobrih, nekaj zadovoljivih, kakšna pa je tudi povsem neprepričljiva.

Vendar nosi največji delež odgovornosti za to besedilo samo. Res pomembno je, da se sodobna slovenska dramatika ukvarja z družbenimi problemi. Še bolj pomembno je, da se ukvarja s tistimi področji, ki se - razen ko gre za spolne in druge škandale - ne prebijejo na prve strani oziroma v prve minute. V žarišču medijev so kvečjemu sindikalni boji šolnikov, ne pa ukinjanje dostopnega javnega izobraževanja. Usodne spremembe v visokem šolstvu se še posebej dogajajo proč od oči javnosti. Ob preceđenčni tematski izbiri (vsaj v naših okvirjih, spet v ameriški dramatiki je tema spolnega nadlegovanja na fakulteti na primer v srži kulturne drame Oleanna Davida Mameta iz leta 1992) drama Tega okusa še niste poskusili odlikuje tudi jasna zastavitev konflikta, antagonističnih razmerij in interesov. Tako jasna, da je to najbrž že tezna drama, vendar pa

spoznavna premočnost ni največji problem tega dela. Problem je, da zmanjka tistega, kar iz takšne zasnove naredi polno dramo. Tisto, kar likom daje življenje, tezam pa prepričljivost. Še tako inventivna uprizoritev tega manka ne more zapolniti.

Uprizoritev je - upravičeno - čez tekst potegnila nekaj črt. Tako smo ostali tudi brez sladoledarke, ki profesorico nagovarja, naj poskusi nov okus, in torej brez argumentacije naslova drame. Kakorkoli, okus, ki ga ponuja krstno uprizorjena slovenska drama, je res nov, ni pa gurmanski presežek.

Kako se znajdete na odru ukinjanje javnega šolstva in spolno nadlegovanje na univerzi?

Ustvarjalci uprizoritve

Režiserka **Nina Šorak**
 Dramaturga **Tin Grabnar**,
Rok Andres
 Scenograf **Branko Hojnik**
 Kostumografka **Tina Pavlovič**
 Skladatelj **Laren Polič Zdravič**
 Oblikovalka videa **Vesna Krebs**
 Oblikovalec svetlobe
Andrej Hajdinjak
 Lektorica **Živa Čebulj**
 Asistentka kostumografke
Zala Žagar
 Igrajo
Manca Ogorevc
Branko Završan
Tanja Potočnik
Barbara Medvešček
Damjan M. Trbovc
Urban Kuntarič
Lucija Harum
David Čeh

Lucija Harum, Barbara Medvešček,
Manca Ogorevc, Tanja Potočnik
Foto: Uroš Hočevar/SLG Celje